

Transportföretagens EU-agenda

*För en hållbar, säker och
konkurrenskraftig transportsektor*

TRANSPORTFÖRETAGEN

Förord

Transportsektorn är Europas motor – den för människor, varor och idéer framåt och utgör grunden för både ekonomisk tillväxt och social utveckling. Svenska transportföretag har stor potential att bidra till en framtid som är hållbar, säker och konkurrenskraftig. Men det kräver rätt politiska beslut och långsiktiga satsningar på EU-nivå.

I dagens oroliga omvärldsläge står transportsektorn inför utmaningar som klimatomställning, digitalisering och säkerhet. Sektorn har visat både engagemang och kapacitet att möta dessa utmaningar, men framgången är beroende av att EU skapar rätt förutsättningar för företagen. Investeringar i hållbar infrastruktur, utveckling av alternativa bränslen och modernisering av regelverk är avgörande för att öka innovations- och konkurrenskraften i hela Europa.

Men transportsektorn handlar inte bara om teknik och system – den handlar också om människor. För att möta framtidens behov behövs en flexibel arbetsmarknad och satsningar på utbildning. Säkerhet och samordning inom EU är avgörande för att skydda transportnätverk och människor. Europa behöver att transportflöden förblir stabila trots geopolitiska spänningar.

Denna agenda belyser prioriteringar för mandatperioden 2024–2029. Fokus är på hållbar tillväxt, säkerhet och innovation, samtidigt som den uppmanar EU:s beslutsfattare att skapa rätt förutsättningar för att förena dessa mål.

Även i en tid av osäkerhet ser vi ljus på framtiden
– och vi hoppas att ni delar vår vision.

Trevlig läsning!

Marcus Dahlsten, vd Transportföretagen

Inledning

Transportsektorn spelar en viktig roll i att nå EU:s klimatmål och stärka Europas konkurrenskraft. Denna agenda samlar våra policyrekommendationer för att utveckla ett hållbart, säkert och konkurrenskraftigt transportsystem under mandatperioden 2024–2029.

Vi uppmanar EU:s institutioner – Kommissionen, Europaparlamentet och Europeiska rådet – att prioritera följande områden och mål.

Vi föreslår följande mål:

1. En hållbar transportsektor

Påskynda övergången till gröna och energieffektiva lösningar genom nätförstärkning och investeringar i hållbar infrastruktur, alternativa bränslen och innovation för att nå EU:s klimatmål.

2. En säker och samordnad transportsektor

Stärk säkerheten i transportsystemet genom att främja effektiva transportflöden, ny teknologi, digitalisering och samordnade åtgärder för att skydda både EU:s intressen, datahantering och gods.

3. En konkurrenskraftig transportsektor

Skapa förutsättningar för företag att växa och utvecklas genom minskad regelbörda, främjande av innovation och hållbara lösningar.

Stärk tillgången på kompetent arbetskraft genom att satsa på effektiva utbildnings- och omskolningsinitiativ som möter branschens behov, och genom att säkerställa en flexibel arbetsmarknad som attraherar nya generationer.

I. En hållbar transportsektor

Hållbara och långsiktiga investeringar i transportinfrastruktur

För att möta både Sveriges och EU:s klimatmål behöver transportsektorn ett robust och framtidssäkert infrastrukturnätverk.

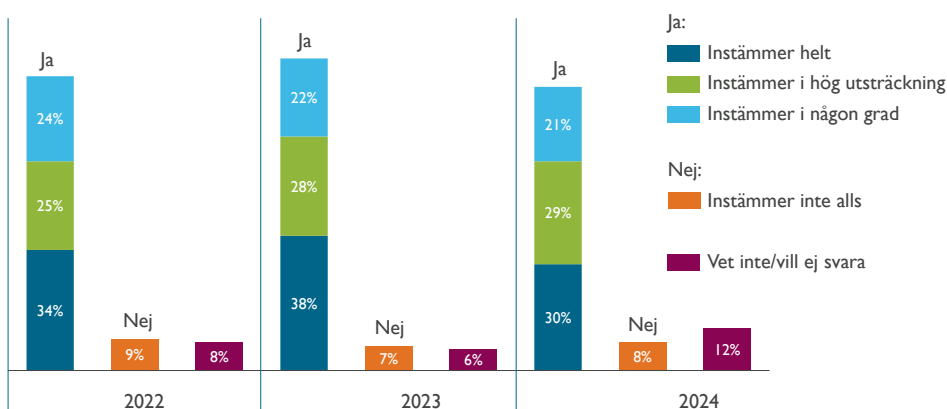
Men den nuvarande utvecklingstakten för Europas infrastruktur, särskilt för alternativa bränslen, riskerar att hämma omvandlingen till en grönare och mer hållbar transportsektor. Detta kan försvåra omställningen och uppfyllandet av utsläppsminskningsmål inom godstransport, logistik och persontransport.

Förslag:

- **Expandera fonden för infrastruktur för alternativa bränslen (AFIF):**
Öka investeringarna i laddnings- och tankningsinfrastruktur för tunga fordon och fartyg längs Europas huvudkorridorer (TEN-T). Omställningen till en hållbar transportsektor och främjande av användning av alternativa bränslen måste accelereras för att EU ska klara 2050-målen.
- **Öka de ekonomiska bidragen från Europeiska Investeringsbanken (EIB) till Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF):**
Öronmärk medel för att stödja utbyggandet av tanknings- och laddningspunkter för tunga fordon, i enlighet med rekommendationerna i Draghirapporten.
- **Öka finansieringen inom CEF för säkra uppställningsplatser:**
Stärk investeringar i CEF för att bekämpa organiserad brottslighet inom tung trafik. Förbättra förarsäkerheten och skydda lasten. Detta bör ingå i den fleråriga budgetramen (MFF) för 2028–2034.

Sverige borde satsa mer på infrastrukturen kring laddning av elektriska fordon.

Källa: Transportföretagens hållbarhetsundersökning 2024

En hållbar transportsektor

Stärk våra elnät för att möjliggöra elektrifiering av fordonsflottor

För att elektrifiera transportsektorn och uppnå de globala hållbarhetsmålen behöver vi förstärka kapaciteten i EU:s elnät och säkerställa tillgång till förnybar energi.

Det är avgörande att EU stöttar medlemsstater i att stärka infrastrukturen för elektrifiering av fordonsflottor, regionaltrafik och annan transport, för att möta ökad efterfrågan och driva på den gröna omställningen.

Förslag:

- **Genomför en EU-samordnad analys av nätförstärkningar:**

Utvärdera vilka specifika nätförbättringar som krävs för att möta den ökade efterfrågan på elektricitet för transportsektorn, och säkerställ en effektiv omställning inom EU.

- **Inför harmoniserad EU-lagstiftning för elnät:**

Skapa bindande regler som ålägger medlemsländer och elnätsoperatörer att förbättra nätkapacitet och driftsäkerhet, i enlighet med EU:s gröna giv och REPowerEU-planen. Transportsektorns elektrifiering är helt beroende av snabba och följsamma investeringar i elnät till depåer och laddningscentraler.

- **Övervaka och ställ krav på uppgraderad nätinфраstruktur:**

Säkerställ att alla medlemsländer uppfyller sina åtaganden för att uppgradera energiinfrastruktur och tillhandahålla tillräcklig kapacitet för transportsektorns elektrifiering. Inför ytterligare krav där det behövs.

- **Reformera EU:s statsstödsregler:**

Marknaden för elfordon och laddinfrastruktur behöver växa för att prismekanismen ska fungera effektivt. Under marknadens introduktionsfas behöver stödnivåerna i den allmänna gruppundantagsförordningen (GBER) höjas till minst 60% för stora företag och 80% för SMEs för elfordon och laddinfrastruktur. I GBER bör även stöd för lokala elnät och energilagring inkluderas.

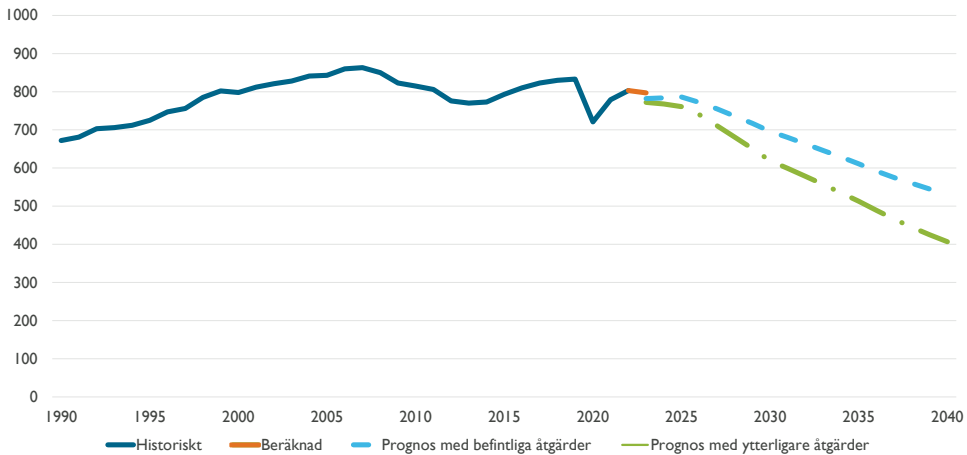
- **Incitament för investeringar i rena fordonsflottor**

Inför ekonomiska incitament, såsom subventioner och skattelättnader, för företag som väljer att byta till nollemissionsfordon, det vill säga el- eller vätfordon.

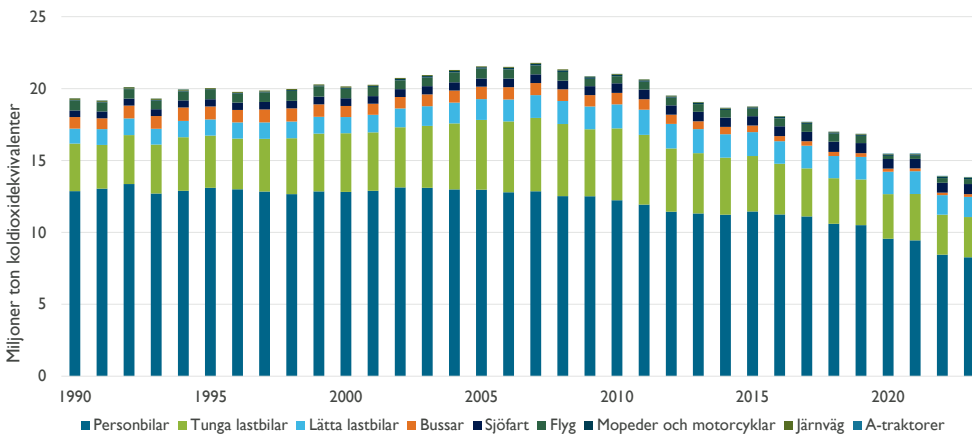
Utsläpp av växthusgaser från transporter i Europa

Källa: European Environment agency (Europeiska miljöbyrån)

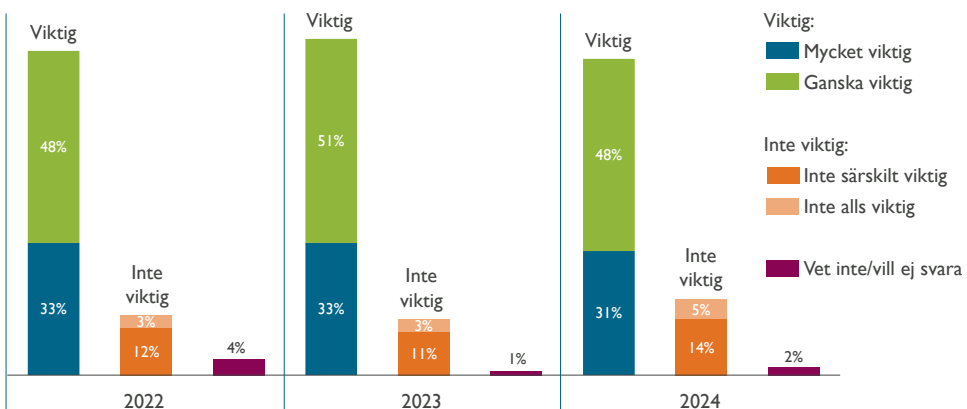
Utsläpp av växthusgaser från inrikes transporter i Sverige 1990-2023

Källa: Naturvårdsverket

Hur viktig är hållbarhetsfrågan ur ett miljö- och klimatperspektiv för ert företag?

Källa: Transportföretagens hållbarhetsundersökning 2024

2. En säker och samordnad transportsektor

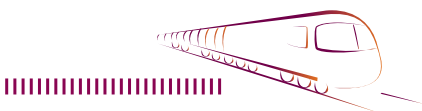
Driv på den digitala transformationen inom transportsektorn

Digitalisering är avgörande för att förbättra effektiviteten och hållbarheten inom transportsektorn. Idag går digitaliseringen för långsamt, med mindre än 1 procent av fraktsedlarna digitaliserade.

Genom att etablera gemensamma EU-riktlinjer och standarder kan vi skapa en mer integrerad och konkurrenskraftig inre marknad där nya teknologier utnyttjas för att möta framtidens utmaningar. Att driva på digitaliseringen inom transportsektorn kommer inte bara förbättra effektiviteten, utan även möjliggöra innovation och stärka EU-företagens konkurrenskraft på den globala marknaden.

Förslag:

- **Utveckla EU-gemensamma digitaliseringsriktlinjer:**
Harmonisera ramverket för användningen av elektronisk data inom transportsektorn (t.ex. eCMR och det kommande eFTI) för att undvika fragmentering och driva på den digitala transformationen.
- **Etablera en EU-standard för fordonsdatahantering:**
Inför gemensamma riktlinjer för insamling, lagring och delning av fordonsdata. Regler gällande ägarskap och integritetsskydd säkerställer transparens och rättvisa mellan transportföretag och leverantörer.
- **Bättre kapacitetshantering för internationella godståg:**
Skapa tydliga incitament som gör det enklare och effektivare att planera och genomföra gränsöverskridande transporter. Genom att prioritera att godståg håller sina planerade tider kan flaskhalsar och störningar minskas, vilket ökar både punktlighet och tillförlitlighet.
- **Förbättra integreringen av drönare med bemannade luftfart:**
Inför enhetliga digitala system i hela EU där alla luftrumsanvändare kan göras elektroniskt synliga i realtid med transponder, mobilsystem eller satellit samt dela information om pågående luftrumsaktiviteter. Tjänsterna bör stödja flygning enligt visuella flygregler (VFR) och minska risken för kollisioner i luftrummet där U-space inte blir aktuellt. Detta skulle möjliggöra en säkrare och effektivare samordning mellan bemannade och obemannade luftfartyg, samt skapa bättre förutsättningar för en integrerad och kostnadseffektiv användning av luftrummet.

Stärkt säkerhet och resiliens i Europas hamnar

Hamnar fungerar som viktiga noder i Europas leveranskedjor och måste kunna stå emot yttre hot och störningar. Samtidigt står vi inför en accelererande grön omställning där hamnar spelar en nyckelroll i att möjliggöra övergången till hållbara energikällor.

För att säkra kontinuiteten i godsflödet samt stödja EU:s klimatmål, behövs enhetliga säkerhetsåtgärder och ökad motståndskraft mot risker i alla medlemsstaters hamnar.

En gemensam ansats inom EU skulle inte bara stärka vår kollektiva säkerhet utan också främja en konkurrenskraftig och hållbar hamninfrastruktur i hela unionen.

Förslag:

- **Etablera ett harmoniserat EU-ramverk för hamnsäkerhet:**
EU bör utveckla gemensamma riktlinjer för cybersäkerhet, övervakning och förstärkt infrastruktur, samt främja en stark samverkan mellan hamnar och EU-myndigheter. Åtgärder behövs mot organiserad brottslighet, särskilt narkotikainförsel, och för att säkerställa att säkerhetsstandarder är höga och enhetliga i alla medlemsstaters hamnar.
- **En grön och säker hamninfrastruktur:**
Öronmärk stöd genom CEF för att främja hållbar och säker hamnutveckling, inklusive landström, anläggningar för alternativa bränslen och digitala övervakningssystem. Detta resulterar i minskad miljöpåverkan och ökad säkerhet hos EU:s hamnar.
- **Genomför EU-omfattande riskbedömningar:**
Implementera regelbundna riskbedömningar och koordinerade beredskapsplaner för hamnar i EU, så att samarbete och snabb respons kan säkerställas vid säkerhetshot.
- **Utveckla EU:s hamnar som energinoder för vätgasproduktion:**
EU bör skapa ett finansieringsprogram under CEF för att stötta utveckling av vätgasproduktionsanläggningar i strategiska hamnar inom EU. Detta skulle inkludera investeringar i elektrolysörer, lagringskapacitet och infrastruktur för att distribuera vätgas till transportsektorn och närliggande industrier, vilket stärker EU:s energisäkerhet och gröna omställning.

3. En konkurrenskraftig transportsektor

Regelförenkling för en mer konkurrenskraftig transportsektor

Många företag tvekar att investera i omställningen till en ren transportsektor på grund av rädsla att tappa i konkurrenskraft.

För att stötta den gröna omställningen inom transportsektorn, behöver EU anpassa regelverken för att undanröja hinder som begränsar effektivitet och utsläppsminskningar. Genom att möta de specifika behoven hos olika transportslag kan vi möjliggöra mer flexibla och effektiva lösningar för transportnäringen.

Förslag:

- **Underlätta gränsöverskridande högkapacitetstransporter:**
Tillåt längre och tyngre fordon att köra gränsöverskridande transporter, t.ex. mellan Sverige och Finland. Detta ökar lastkapaciteten, vilket reducerar antalet körningar, leder till sänkta utsläpp och ökad trafiksäkerhet.
- **Anpassa kombidirektivet för enklare och effektivare efterlevnad:**
Standardisera avståndsregler för landtransporter, oberoende av sträckan som använts för andra transportsätt, för att förenkla reglerna för företag och myndigheter. Anpassningar för att säkra tillgång till lämpliga terminaler bör också omfatta faktorer som avgångsfrekvens, terminalkapacitet och tillgång till nödvändig utrustning, vilket möjliggör en mer effektiv och optimerad logistik.
- **Modernisera körkortregler för hållbara transporter:**
B-körkort bör gälla för fordon upp till 4,25 ton om de drivs på alternativa bränslen. Nuvarande gräns på 3,5 ton gör att el- och gasdrivna lastbilar och minibusar förlorar last- och passagerarkapacitet, eftersom de väger mer än diesel-drivna fordon. Detta skulle underlätta omställningen till fossilfria transporter och stärka företagens konkurrenskraft.
- **Inför en one-stop-shop för moms för bussföretag:**
EU bör etablera ett harmoniserat system för momsregistrering och momsredovisning för bussbranschen. Att kunna göra en momsregistrering som gäller i hela EU skulle minska den administrativa bördan, stärka bussens konkurrenskraft och skapa rättvisa villkor jämfört med andra transportslag.

62%

av våra medlemsföretag anser inte att politiken har gett transportbranschen tillräckliga förutsättningar för att ställa om till mer hållbara transporter.

Källa: Transportföretagens hållbarhetsundersökning 2024

En konkurrenskraftig transportsektor

Stärk förutsättningarna inom EU för en konkurrenskraftig och hållbar flygsektor

För att Europas flygsektor ska förbli konkurrenskraftig och samtidigt bidra till EU:s klimatmål krävs en samordnad strategi för regelverk, investeringar och teknikutveckling.

Den globala omställningen till hållbar luftfart accelererar, och EU måste säkerställa att europeiska aktörer har rätt förutsättningar att leda utvecklingen. Harmonisering av regelverk, satsningar på hållbara bränslen och infrastruktur samt ett ökat fokus på innovation är avgörande för att stärka både klimatarbetet och EU:s position i den internationella flygindustrin.

Förslag:

- **Fokusera ETS-intäkter mot hållbar teknik och SAF-produktion:**

EU bör öronmärka intäkter från utsläppshandelssystemet (ETS) för att finansiera utveckling av hållbara flygteknologier som fossilfritt flyg och förnybart flygbränsle (SAF). Detta stärker flygsektorns klimatarbete och konkurrenskraft, samtidigt som enhetliga villkor bevaras på den inre marknaden och gentemot tredje land.

- **Stöd till infrastruktur för SAF, vätgas och el:**

EU bör inkludera medel i Sustainable Transport Investment Plan för att utveckla infrastruktur för SAF, vätgas och el på flygplatser. Investeringar bör riktas mot regionala flygplatser för att säkerställa tillgång till dessa teknologier i hela Europa, vilket stärker den gröna omställningen och bidrar till EU:s klimatmål för flygsektorn.

- **Stärk EASA och utveckla målstyrda regelverk:**

EU och EASA bör utveckla målstyrda regelverk som driver teknikutveckling och möjliggör kommersialiseringen av fossilfritt flyg. Samtidigt bör en översyn göras av vilka ICAO-standarder som är relevanta att implementera inom EU. För att hantera den omfattande regelmassan och främja innovation behövs ökade resurser och förstärkt finansiering till EASA.

En konkurrenskraftig transportsektor

Arbeta för en attraktiv och konkurrenskraftig transportsektor

För att transportsektorn ska kunna fortsätta vara en drivkraft för EU:s ekonomi och möta framtidens utmaningar krävs ett starkt fokus på kompetensförsörjning och utbildning.

Genom att värna nationella arbetsmarknadsmodeller, öka attraktiviteten för utbildningar och ta bort regelhinder kan sektorn säkra den arbetskraft som behövs för att möta den ökande efterfrågan. Med rätt stöd och samordnade insatser på EU-nivå kan transportsektorn fortsatt bidra till hållbar tillväxt och stärka Europas globala konkurrenskraft.

Förslag:

- **Begränsa inte unga förare:**

Revidera körkortsdirektivet så att unga med busskörkort får köra linjetrafik över 50 km före 24 års ålder. Detta är nödvändigt för att underlätta generationsväxlingen inom bussbranschen.

- **Öka attraktiviteten för yrkesutbildningar:**

Inom stora delar av Europa råder brist på arbetskraft – främst kopplat till yrkesroller som förutsätter yrkesutbildning. Därför bör ett brett och långsiktigt attityd- och utbildningsarbete bedrivas för att genom ökad status få fler att välja en yrkesutbildning och i förlängningen en karriär i transportsektorn. Särskilt insatser behövs för att öka jämställdheten och attrahera en bredare rekryteringsbas, vilket stärker både branschens kompetensförsörjning och konkurrenskraft.

- **Värna den svenska modellen:**

I Sverige och övriga nordiska länder är det arbetsmarknadens parter – fack och arbetsgivare – som gemensamt reglerar anställningsvillkor; löner, tjänstepensioner, arbetstidsförläggning, anställningsformer etc. Den arbetsrättsliga lagstiftningen utgörs till stor del av ramlagar som kan anpassas genom kollektivavtal på central nivå mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och/eller på företagsnivå. Detta förfaringsätt är det vi kallar ”Den svenska modellen”. Genom att arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer tillsammans anpassar villkoren i branschpassade kollektivavtal finns möjligheter till mer praktiska och flexibla lösningar som är anpassade till förutsättningarna i respektive bransch.

I denna agenda har vi framfört förslag på de åtgärder Transportföretagen bedömer vara mest kritiska för att underlätta och påskynda omställningen till en hållbar, säker och konkurrenskraftig transportsektor inom hela EU.

Vi uppmanar EU att agera snabbt och lyhört, särskilt med tanke på de pågående ekonomiska, klimatmässiga och säkerhetsrelaterade kriser som ytterligare betonar behovet av effektiva insatser.

Transportföretagen har länge arbetat med att ta fram förslag för en hållbar, effektiv och trygg transportsektor och står redo att delta i diskussionen om hur detta kan bli verklighet.

Läs mer på
vår hemsida:

Transportföretagen är transportnäringens bransch- och arbetsgivarorganisation inom Svenskt Näringsliv.

Vi finns över hela Sverige för att stötta våra medlemsföretag i juridiska, kompetens- och branschspecifika frågor.

Hos oss ryms sju förbund inom transporter på väg, i luften, till sjöss och på rälsen. I våra 9 100 medlemsföretag finns över 204 000 anställda. Det gör oss till den naturliga samlingspunkten för transportnäringen i Sverige.

2025

Transportföretagen

Box 5384, 102 49 Stockholm

Besöksadress Storgatan 19

Tel 08 762 71 00

info@transportforetagen.se

transportforetagen.se

